

D ů v o d y:

Právo rybolovu jest pokládati tam, kde přísluší vlastníku vodního koryta, za součást tohoto vlastnictví, kdežto tam, kde jest od vlastníka vodního koryta odděleno, jest samostatným věcným právem (Klangův Komentář k § 383 obč. zák., str. 105). Při pozemkovém vyvazovacím řízení bylo ministerským výnosem ze dne 31. ledna 1852, č. 460 tomu, kdo tvrdil, že jeho půda je prosta břemene rybolovu, uloženo, aby dokázal, že mu přísluší vlastnictví k řečišti; vycházelo se tedy s hlediska, že rybolov souvisí s vlastnictvím řečiště nebo vodního koryta. Je-li právo k rybolovu spojeno s určitou usedlostí, jde o služebnost podle § 477, č. 5 obč. zák., která tam, kde je řečiště nebo koryto zapsáno v pozemkové knize, vkládá se na ně jako na pozemek služebný na listu závad a zatěžuje a omezuje tedy vlastnictví k němu (srov. rozh. č. 13315 Sb. n. s.). Vykonává-li tedy vlastník vodního koryta v něm rybolov, jest to součástí jeho vlastnictví. Žalobci byli vlastníky mlýna č. p. 42 ve vložce č. 42 v N., k němuž patří též mlýnský potok č. pat. 506, a vykonávali tedy rybolov jako vlastníci onoho potoka resp. jeho koryta. Ve vyvazovací tabulce ze dne 16. září 1876 není o výkupu práva rybolovu ani zmínky, nýbrž toliko o výkupu mlýna č. p. 42 v N. z dědičného pachtu od majitele panství T.-T., a přece žalobci dovozují, že tímto výkupem nabyli jejich tehdejší předchůdce František K. práva rybolovu v onom potoce, čímž tedy sami zastávají stanovisko, že František K. nabyl práva rybolovu tím, že nabyl vlastnictví k mlýnu a onomu potoku, tedy jako součástí tohoto vlastnictví. Žalobci sami nabyli mlýna a nemovitosti ve vložce č. p. 42 v N. postupní smlouvou ze dne 28. května 1927 a dovozují, že tím nabyli i práva rybolovu v onom potoce, protože prý nabyli onou smlouvou mlýna č. p. 42 se všemi právy k němu se vztahujícími, tedy opět vyvozují své právo rybolovu z vlastnictví k mlýnu a potoku. Totéž tedy musí platiti i o žalovaném, který nabyl vlastnictví k onomu mlýnu a potoku resp. jeho korytu pravoplatným příklepem při exekuční dražbě dne 26. března 1935. S tímto vlastnictvím nabyl žalovaný i práva rybolovu v potoce č. pat. 506 právě tak, jako ho kdysi nabyl František K. výkupem mlýna a potoku z dědičného pachtu a jako ho nabyli žalobci postupem tohoto mlýna a potoka, a to tím spíše, že, jak vychází z přednesu obou sporných stran, nejde o přirozený potok, nýbrž o umělý mlýnský náhon, sloužící výhradně potřebám mlýna.

Čís. 16589.

Smlouvou, kterou před účinností malého přidělového zákona č. 93/1931 Sb. z. a n. zcizili rodiče svým potomkům a jejich manželům pozemky pocházející ze zabraného majetku, jsou smluvci vázáni až do schválení státního pozemkového úřadu, i když výhrada schválení dotčeným úřadem nebyla smluvci vyslovena, a lze se podle řečené smlouvy domáhati vydání prohlášení způsobilého ke vkladu vlastnického práva

k zcizeným nemovitostem. Na uvedenou smlouvu se nevztahuje ustanovení § 2, odst. 4, uved. zák. č. 93/1931 Sb. z. a n., nýbrž předpis § 7 záborového zákona č. 215/1919 ve znění zák. č. 108/1921 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1937, Rv I 1931/36.)

Srov. rozh. č. 1250, 9837, 10097, 12923, 13854, ¹⁴⁹⁰⁵ Sb. n. s.

Žalobu, jíž se žalobkyně na žalovaných domáhá, aby byli uznáni povinnými vydati jí prohlášení, podle něhož může býti v její prospěch vloženo vlastnické právo na polovici nemovitostí, zapsaných ve vložkách č. 1915 a 1983 pozemkové knihy pro katastrální území S., odůvodnila takto: Žalovaní jsou podle rozhodnutí o přidělu ze dne 9. září 1931 a 28. října 1931 knihovními vlastníky vložek č. 1975 a č. 1983 pozemkové knihy S. Skutečně byly nemovitosti v oněch vložkách zapsané žalovaným přiděleny již několik let před tím, takže byli v jejich držení již dne 22. února 1930, to jest onoho dne, kdy žalobkyně se synem žalovaných Janem O. uzavřela sňatek. V té době žalovaní ony nemovitosti již úplně zaplatili. Dotčené nemovitosti odevzdali žalovaní po uzavření sňatku »předací smlouvou« ze dne 25. března 1930 žalobkyni a jejímu manželovi za podmínek v smlouvě blíže uvedených. Ježto však při zřízení řečené smlouvy žalovaní ještě nebyli knihovními vlastníky, bylo mezi nimi a žalobkyní resp. jejím manželem výslovně smlouveno, že se vklad vlastnického práva na uvedené přidělových pozemcích provede ve prospěch přejimatelů ihned po nabytí přidělu žalovanými. Od té doby také žalobkyně hospodařila se svý manželem na uvedených pozemcích na svůj účet a bez jakékoliv úplaty. Dne 28. října 1931 se žalovaní stali knihovními vlastníky sporných pozemků, avšak přes to se zdráhají žalobkyni a jejímu manželovi odevzdati je do jejich vlastnictví. N i ž š í s o u d y zamítly žalobu.

N e j v y š š í s o u d uložil odvolacímu soudu, aby o odvolání žalobkyně dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Jde o pozemky pocházející ze záboru, které byly žalovaným dány do držby a užívání asi v roce 1926 a přiděleny přidělovou listinou státního pozemkového úřadu ze dne 9. září 1931 a k nimž jim bylo dne 28. října 1931 knihovně vloženo vlastnické právo. Smlouvou nazvanou »smlouva předací« ze dne 25. března 1930 postoupili žalovaní žalobkyni a jejímu manželovi, svému synu Janu O., své hospodářství ve vložkách č. 17 a 261 v L., každému rovným dílem do vlastnictví za určitou cenu zcizovací. Žalobkyně tvrdí, že se řečená smlouva podle vůle smluvců vztahovala též k dotčeným přidělovým pozemkům, které s nemovitostmi ve smlouvě výslovně uvedenými tvořily jeden hospodářský celek, nebyly však tehdy ještě žalovaným knihovně připsány, a domáhá

se žalobou, aby jí žalovaní vystavili prohlášení, na jehož základě by mohlo býti v její prospěch vloženo vlastnické právo na ideální polovici přidělených nemovitostí, zapsaných nyní žalovaným ve vložkách č. 1975 a 1983 v L. Prvý soud na podkladě výsledků průvodního řízení zjistil, že žalovaní skutečně smlouvou ze dne 25. března 1930 postoupili žalobkyni a jejímu manželu do vlastnictví i sporné přidělové pozemky, jsa však vázán právním názorem vysloveným v usnesení odvolacího soudu ze dne 10. října 1934, kterým byl původní, žalobě vyhovující rozsudek prvního soudu ze dne 5. června 1934 zrušen, zamítl nyní žalobu jen proto, že bylo ono ujednání o zcizení a odevzdání uvedených přidělových pozemků neplatné, ježto k němu bylo potřebí souhlasu státního pozemkového úřadu. Odvolací soud z téhož důvodu rozsudek ten potvrdil.

Tento právní názor je mylný. Ježto se ujednání o zcizení sporných pozemků stalo dne 25. března 1930, nelze na ně vztahovati ustanovení § 2, odst. 4, písm. a), malého přidělového zákona č. 93/1931 Sb. z. a n., podle něhož svolení státního pozemkového úřadu ke zcizení přidělené půdy není třeba, jde-li o zcizení s rodičů na potomky a jejich manžely, ježto tento zákon nabyl účinnosti teprve dne 12. června 1931 a nepůsobí zpět, a nutno tedy smlouvu tu posuzovati podle právního stavu platného v době jejího uzavření (rozh. č. 12923 Sb. n. s.). Vztahuje se tedy na smlouvu tu ustanovení § 7 záborového zákona č. 215/1919 ve znění zákona č. 108/1921 Sb. z. a n., podle něhož zcizení zabraného majetku vyžaduje svolení pozemkového úřadu a jest bez něho neplatné. To však neznamená, že trhové smlouvy o dalším zcizení přidělených pozemků nemají proto, že nebyly dosud státním pozemkovým úřadem schváleny, vůbec právního významu. Smlouvy takové jsou mezi smluvci platné, ale podmínkou jejich účinnosti jest schválení státního pozemkového úřadu, a až do jeho rozhodnutí jsou smluvci smlouvou vázáni. Nejvyšší soud v rozhodnutích č. 1250 a 9837 Sb. n. s. právě vzhledem na ustanovení § 7 záborového zákona vyslovil, že prodej zabraného majetku bez souhlasu státního pozemkového úřadu jest ujednán mezi smluvci platně a že jest jen podmínkou jeho účinnosti schválení onoho úřadu. I když výhrada schválení státního pozemkového úřadu nebyla smluvci při ujednání vyslovena, rozumí se sama sebou, neboť ji stanoví zákon. Že by byli smluvci tehdy chtěli obejít ustanovení § 7 uved. zák., nebylo tvrzeno a také nevyšlo najevo. Bez souhlasu státního pozemkového úřadu nebylo by také ani možné převést knihovně vlastnictví k sporným pozemkům na žalobkyni. Má-li však státní pozemkový úřad, nyní ministerstvo zemědělství, anebo příslušná státní obvodová úřadovna pro pozemkovou reformu dáti souhlas ke zcizení, musí mu býti napřed písemná zcizovací smlouva a prohlášení k ní předloženy a musí tedy žalovaní vydati takovéto prohlášení. Toho se právě žalobkyně domáhá, kdežto v případě, jehož se týká rozhodnutí č. 12923 Sb. n. s., se žalobce domáhal, aby bylo zjištěno, že mu přísluší vlastnictví k přidělenému pozemku. Je-li tedy pravda, že žalovaní zcizili žalobkyni

a jejímu manželů sporné pozemky, nelze žalobkyni odepřítí žalobní nárok. Ježto však žalovaní v odvolacím sdělení brojili proti hodnocení důkazů, na základě něhož prvý soud měl za zjištěno, že se mezi spornými stranami stala zřizovací smlouva též o sporných pozemcích pocházejících z přídělu, a odvolací soud se tímto skutkovým zjištěním a hodnocením důkazů prvního soudu vůbec nezabýval, bylo rozhodnouti, jak shora uvedeno.

Čís. 16590.

Čl. 55 obch. zák. nelze užití tam, kde hledíc na zákonné vymezení objemu plné moci, nemá vnitřní omezení obchodní plné moci účinku proti třetím osobám a tedy nejde o překročení zákonné plné moci.

Vedoucí úředník prodejny, ustanovený k samostatnému uzavírání obchodů (čl. 47 obch. zák.), neručí třetí osobě podle čl. 55 obch. zák., byl-li jen ve vnitřním poměru vůči principálu omezen jen na uzavírání menších obchodů.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1937, Rv I 90/37.)

Žalující firma se na žalovaném, který byl vedoucím prodejny Z. železáren v P., domáhá podle čl. 55, 298 obch. zák. náhrady škody v částce 1.509 Kč 60 h s přísl. a k odůvodnění žalobního nároku přednesla, že uzavřela se žalovaným prostřednictvím svého prokuristy K. objednávku na 8.000 kg litinových rour podle ceníku z roku 1921 se slevou 43% a na poklopy a mříže se slevou 20%. Tu objednávku však Z. železáreny nepřijaly, ježto žalovaný nebyl prý oprávněn uzavřítí objednávku. Žalovaný neupozornil zástupce žalující firmy na omezení svého práva a uzavřel objednávku bez výhrady. Žalobkyně musila pak nakoupiti jinde zboží za cenu vyšší o 1.508 Kč 60 h. Soud první stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu a uvedl v otázce, o niž jde, v důvodech: Soud první stolice zjistiv, že žalovaný byl oprávněn uzavíratí závazně pro firmu Z. železáreny jen menší objednávky, že znamenal razítkem uvedené firmy a svým podpisem, že však veliké objednávky podléhaly schválení firmy, dospěl hledíc na to, že v souzeném případě jde o velikou objednávku, k závěru, že žalovaný — jenž objednávku žalující společnosti potvrdil, aniž vyhradil schválení firmou Z. železáreny — překročil plnou moc firmy mu udělenou a že tak se stal za to odpovědný podle čl. 55 obch. zák. Tento závěr prvního soudu odvolací soud neschvaluje. Soud první stolice nepřihlížel při posuzování věci k ustanovení čl. 47 obch. zák., podle něhož ten, kdo jest ustanoven k vedení obchodu nebo určitých druhů obchodů nebo k jednotlivým obchodům, má zákonnou plnou moc principála co do všech obchodů, které s sebou provozem takové živnosti obyčejně přináší. Je-li zjištěno, že žalovaný byl oprávněn k vyřízení objednávek menších, jest míti za to, že byl ustanoven k vedení určitých druhů